

2004.05.11

Portowanie numerow telefonicznych w Polsce: Centrum Administracji przy NASK

Andrzej Bartosiewicz
Kierownik Działu Domen

Marco Bernardi
Ekspert NeuStar

**wszelkie prawa
zastrzeżone**

NASK, 2004

NEUSTAR

- **NeuStar jest wiodącym dostawcą baz danych, rozwiązań clearinghouse i innych systemów-rejestrów dla operatorów telekomunikacyjnych w USA i Kanadzie**
- **350 pracowników**
- **5 biur (w tym Biuro w Londynie na Europę)**
- **Główne projekty/działy NeuStar:**
  - Local Number Portability Administration (NPAC): US, Canada
  - Prowadzenie „rejestrów”: North American Numbering Plan, Numbering Pooling, ETNS, .biz, .us, gateway dla ccTLDs (.cn, .tw)
  - Operator ENUM
  - OSS clearinghouse services: PSTN, wireless data, IP

www.neustar.biz

**NeuStar – strategiczny
Partner NASK w projekcie
portownia numerów**

NASK

- **Jednostka badawczo-rozwojowa istniejąca od 1993 jako samodzielny podmiot**
- **250 pracowników**
- **Siedziba w Warszawie, Biuro w Gdańsku, przedstawicielstwa w całej Polsce**
- **Główne usługi/projekty/działy:**
  - Usługi w zakresie rejestracji i utrzymania domen internetowych oraz domen ENUM dla Polski
  - Największe w Polsce doświadczenie z prowadzeniem rejestru centralnego (centralny rejestr domen .PL od 1991 roku)
  - Pion badawczy, Dział Bezpieczeństwa, CERT
- **Własny szkielet sieci**
- **Stale przychody na poziomie 72-75 mln złotych rocznie**

www.nask.pl

podstawy portowania

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

Przenoszenie numeru jest usługą w sieciach telekomunikacyjnych pozwalającą abonentowi na zmianę operatora czy lokalizacji bez konieczności zmiany jego numeru abonenckiego.

Typy przenoszenia numerów:

- **Zmiana lokalizacji**
- **Zmiana operatora**
- **Zmiana usług**

Algorytmy przenoszenia numerów:

**Centralna Baza
potrzebna?**

All CaLL Query (ACQ)	TAK
Query on Release (QoR)	TAK
Dropback	NIE
Onward Routing (OR)	NIE

„Number Portability Administration Center”

Centralna baza danych zwana „Number Portability Administration Center” może zostać zastosowana o ile zostaną wybrane w Polsce następujące algorytmy przenoszenia:

- **All Call Query**
- **Query on Release**

W przypadku Onward Routing lub Dropback nie ma potrzeby stosować centralnych rozwiązań.

terminologia

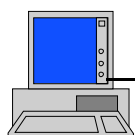
Terminologia

LNP: Local Number Portability (database)
SCP: Service Control Point
SMS: Service Management System
NPAC: Number Portability Administration Center
IN: Intelligent Network
INAP: Intelligent Network Application Protocol
ISUP: Integrated Services User Par
SS7: Common Channel Switching System no. 7
Terminologia zaczerpnięta z NeuStar

schemat NPAC

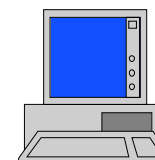
Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

Administracja operatora

Interface: EPP
Interface: WWW

NPAC: NASK

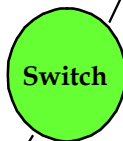

Administracja NPDB

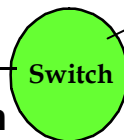

Sieć operatora

Switch - SCP
Interface (INAP,
GSM MAP..)

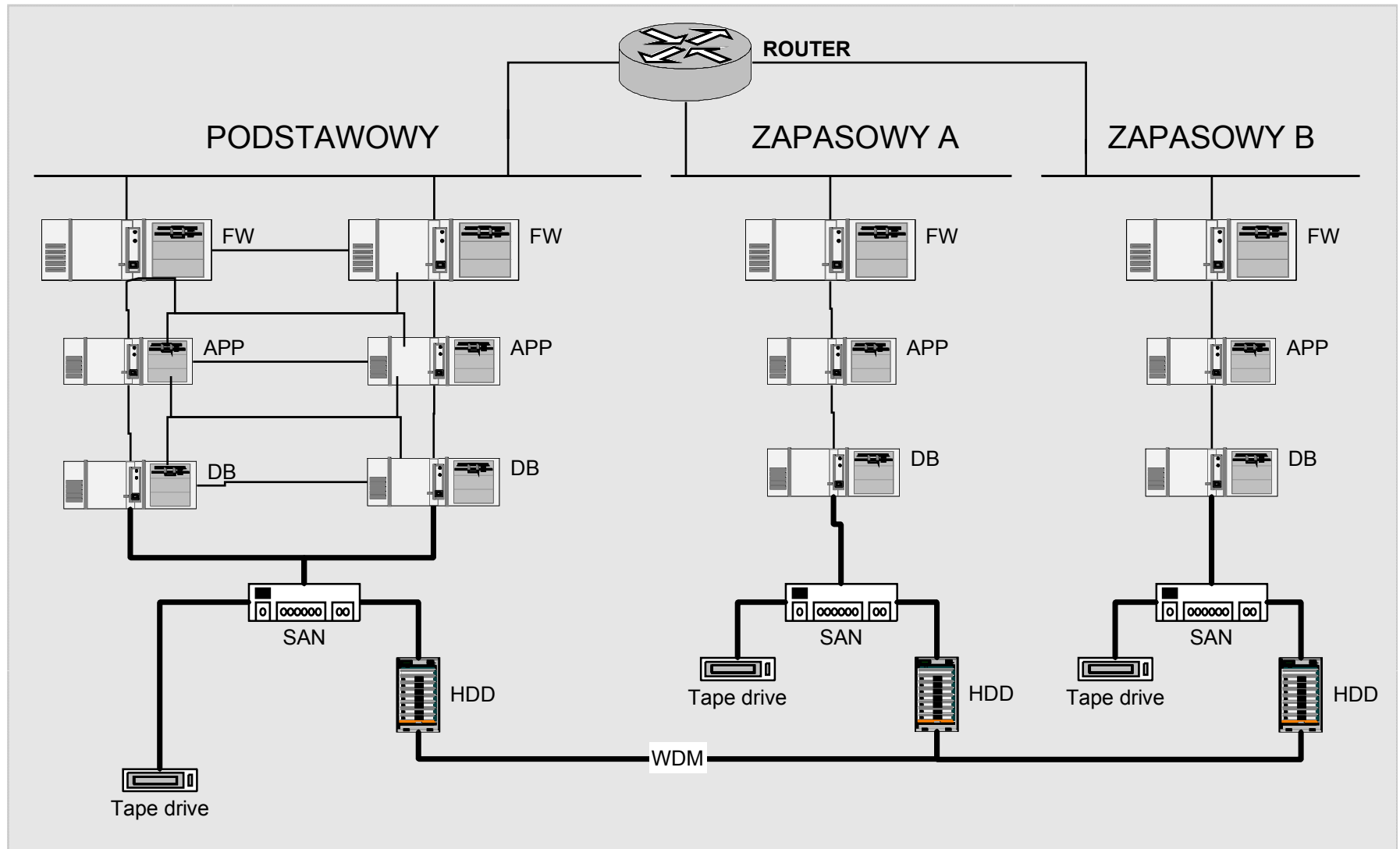
Switch - Switch
Interface
(SS7/ISUP)

Switch - SCP
Interface: INAP
lub GSM MAP

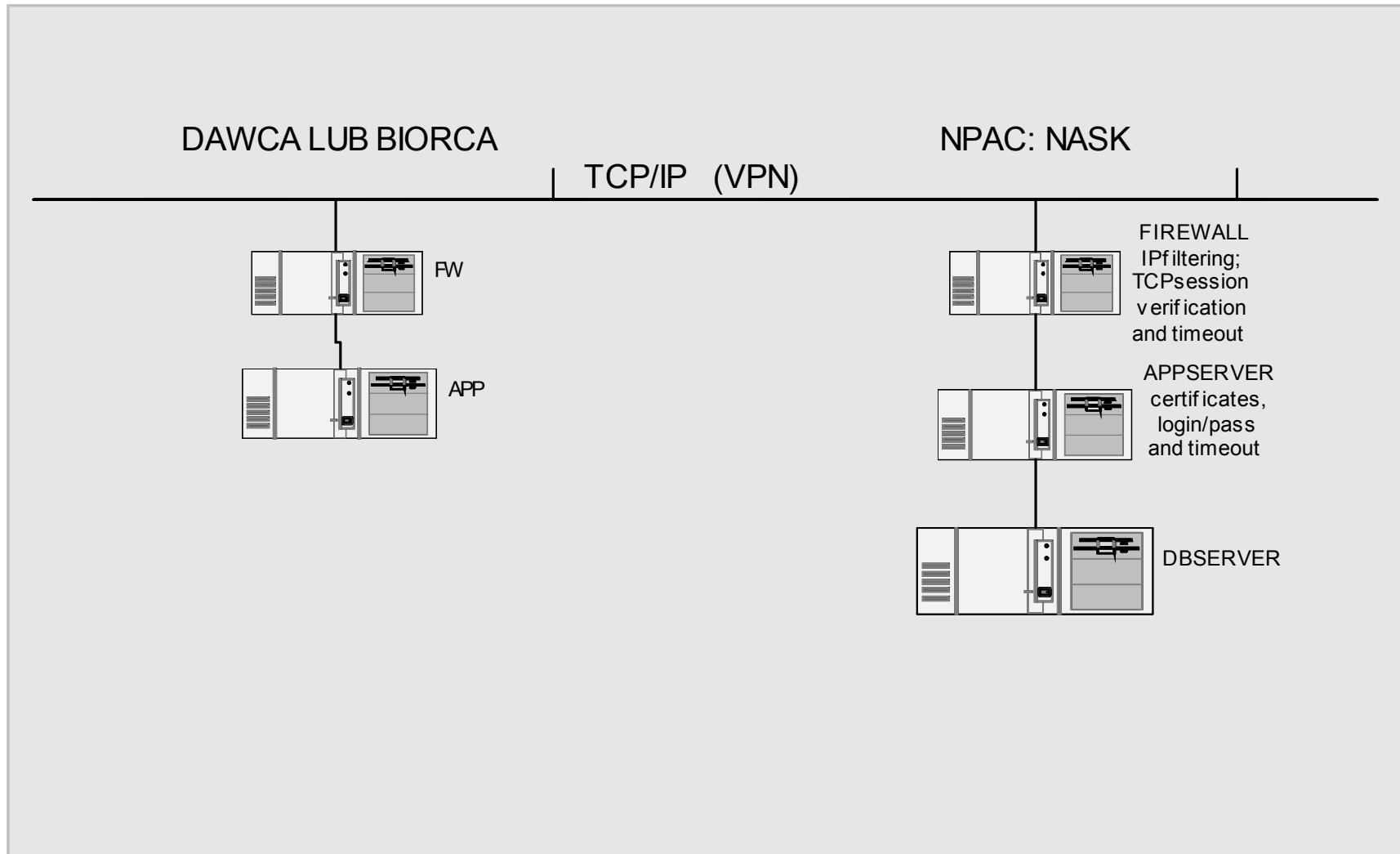
infrastruktura NPAC

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

bezpieczeństwo

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

Bezpieczeństwo komunikacji pomiędzy operatorami a registry opiera się m.in. na trzech głównych poziomach zabezpieczeń:

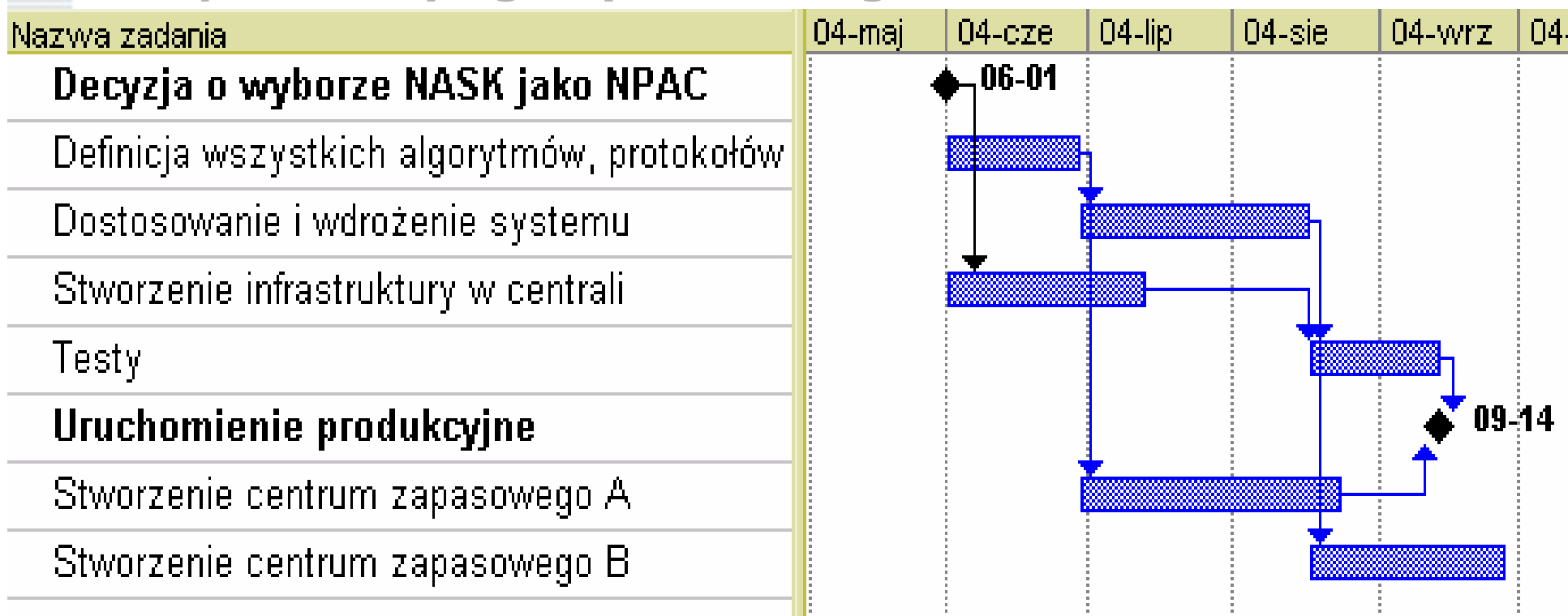
- **Pierwszy stopień obejmuje filtrowanie ruchu docierającego do systemu registry za pośrednictwem firewalla. Na tym etapie weryfikowana jest poprawność sesji na poziomie protokołu TCP/IP. Komunikacja może odbywać się tylko na porcie przeznaczonym dla HTTPS.**
- **Kolejny poziom obejmuje wykorzystanie SSL. Ta warstwa zapewnia poufność transmitowanych przez sieć informacji, ich integralność oraz uwierzytelnianie komunikujących się stron przez wykorzystanie certyfikatów.**
- **Ostatni poziom zabezpieczeń stanowi zabezpieczenie na poziomie samej aplikacji - tylko odpowiednio uprawniony użytkownik, posiadający konto w systemie i dysponujący stosownym hasłem, jest dopuszczony do komunikacji za pośrednictwem protokołu EEP w ramach czasowych zestawionej sesji.**

harmonogram stworzenia NPAC

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

Proponowany ogólny harmonogram:

lista pytań...

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

- **Jaki schemat przenoszenia zostanie wybrany w Polsce? ACQ, QoR czy przestarzały QR?**
- **Czy w NPAC będą tylko dane o numerach przeniesionych czy wszystkie?**
- **Jakie dane będą przechowywane o abonencie numeru telefonu w NPAC?**
  - Czy NPAC stanie się centralną bazą informacji o abonentach?
  - Jak zostaną uregulowane kwestie udostępniania informacji o abonentach? Komu?
- **Jaki numer ma być prezentowany abonentowi?**
- **Czy przeniesienie numeru polega technicznie na przypisaniu mu innego „routing number” czy zupełnie innego numeru z puli Biorcy (sugerowane wcześniej na spotkaniu grupy...).**
- **W jaki sposób NP w płynie na zarządzanie numerami przez URTiP?**

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

- **Jak ma wyglądać algorytm przenoszenia – jest kilka wariantów, przykładowe zostaną podane w dalszej części prezentacji.**
- **Jakie mają być ograniczenia czasowe (maksymalne czasy) potwierdzenia/wykonania poszczególnych operacji przez operatorów?**
- **Czy operator będzie mógł odmówić przeniesienia wybranych numerów?**
  - Czy informacja jaki pulę numerów / pojedyncze numery nie mogą być przenoszone ma być zapisana w systemie?
- **Czy system NPAC ma dokonywać walidacji numerów również w oparciu o plan numeracji zatwierdzony przez URTIP?**
  - Co z numerami (pulami numerów) użytkowanymi przez operatorów na podstawie umowy z innymi operatorami? Czy operator NPAC ma mieć wiedzę o tych umowach?
- **Jak bardzo zautomatyzowany ma być proces przenoszenia numerów?**

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

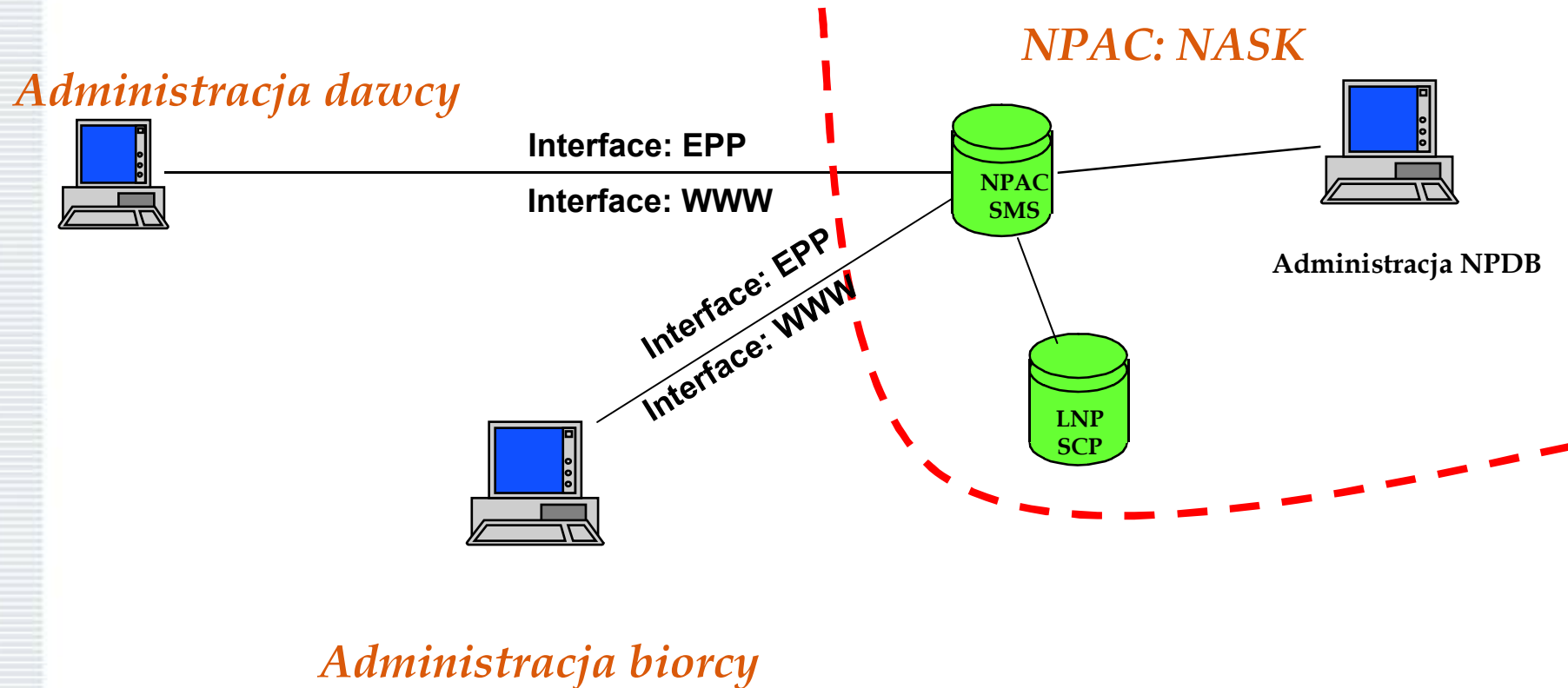
- **Kto inicjalizuje przeniesienie numeru? Biorca czy Dawca?**
- **Z kim musi kontaktować się Abonent: z Dawcą i Biorcą czy tylko z Biorcą?**
- **Czy portowanie ma być wykonane:**
  - W zadanym standardowo przedziale czasowym po wykonaniu wszystkich potwierdzeń? (np. następny dzień, godzina 00:00:00)
  - W określonym przez Biorcę momencie czasowym (parametr)
  - Po wykonaniu wszelkich potwierdzeń i wykonaniu specjalnej komendy przez Biorcę „wykonaj transfer”?
- **Jak często ma być aktualizacja baz u operatorów:**
  - Raz na dobę...
  - Kilka razy na dobę...
  - Co godzinę....
- **Jakie „okna portowania” mają obowiązywać?**

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

- **Jak zabezpieczać się przed nieuczciwymi Abonentami (dokonują transferów między operatorami aby uciec przed wyłączeniem nieopłaconych usług)**
- **W jaki sposób rozwiązywać problemy na linii Biorca – Dawca?**
- **W jaki sposób operatorzy będą pobierali opłaty od Abonentów (jednorazowo, miesięcznie)?**
- **Czy koszty przeniesienia w całości pokrywa Abonent który się przenosi? Czy część kosztów jest podzielona pomiędzy wszystkich Abonentów? Co z kosztami rozbudowy IN, jak będą amortyzowane?**

**algorytmy
przenoszenia numerów
dla ACQ i QoR**

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

Dane przekazywane przez Operatora do NPAC:

Obowiązkowo:

- Numer telefonu (E.164)
- „Routing Number” (+rn)

Opcjonalnie:

- Oczekiwany moment dokonania transferu (parametr czasowy)
- Dane Abonenta / Identyfikator Abonenta

Dane identyfikacyjne (osobowe, adresowe itd.) są niepotrzebne do funkcjonowania przenoszalności numerów w Polsce. Uzależniamy wprowadzenie rejestru abonentów od decyzji URTiP, operatorów bądź właściwego Rozporządzenia.

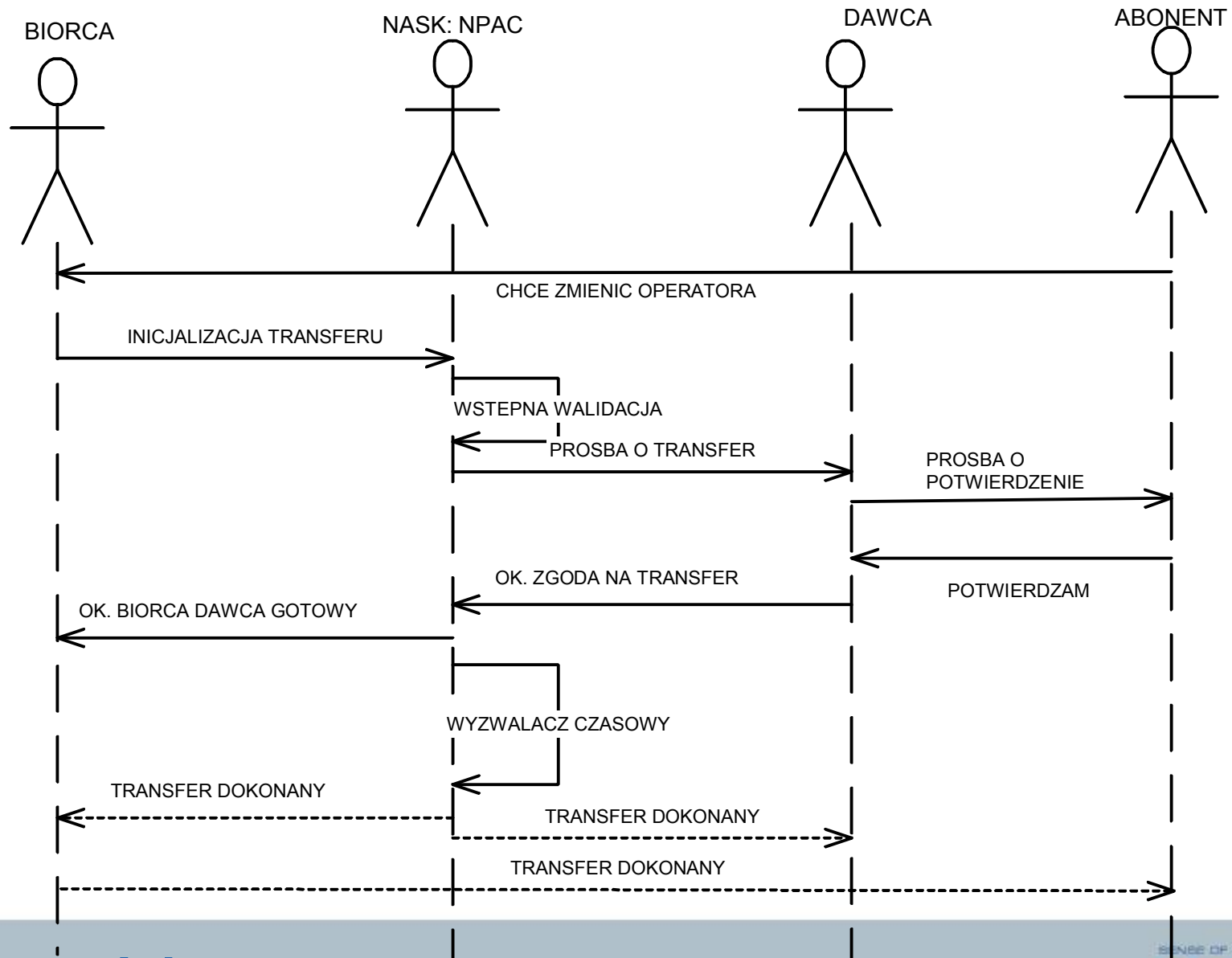
przenoszenie numeru

Dla założeń:

- Biorca zgadza się na transfer
- Transfer wykonany w zadanym parametrem czasowym

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

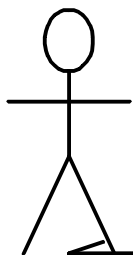

przenoszenie numeru cd.

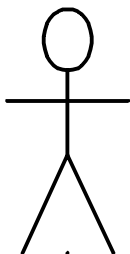
Dla założeń:

- Numer nie podlega transferowi, odmowa na poziomie NPAC bez angażowania Dawcy (próba transferu numeru który Dawca zablokował do transferów np. numer free phone)

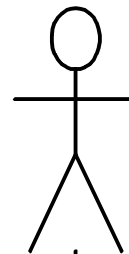
BIORCA

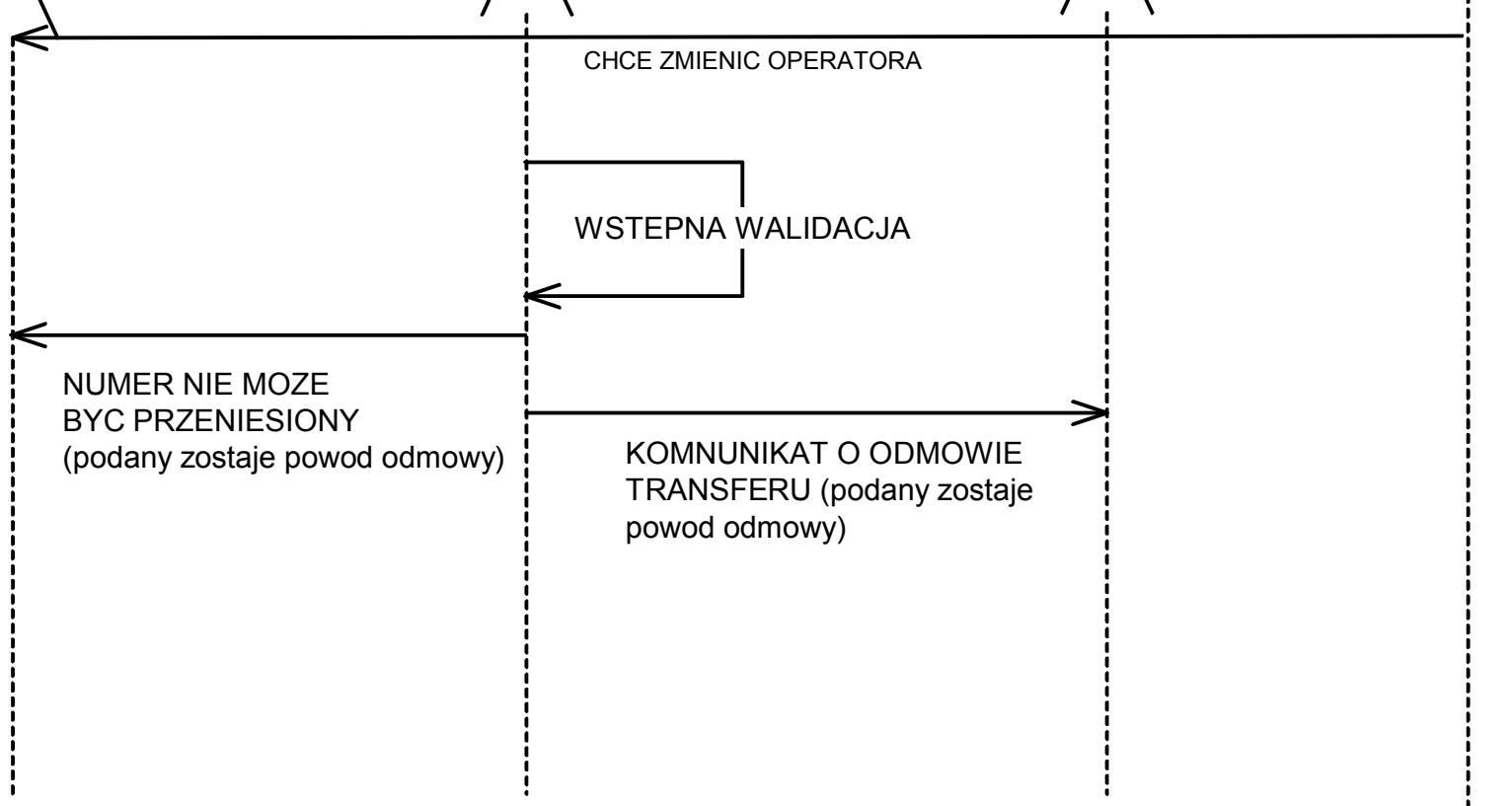
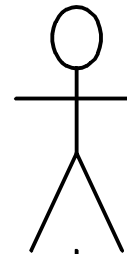
NASK: NPAC

DAWCA

ABONENT

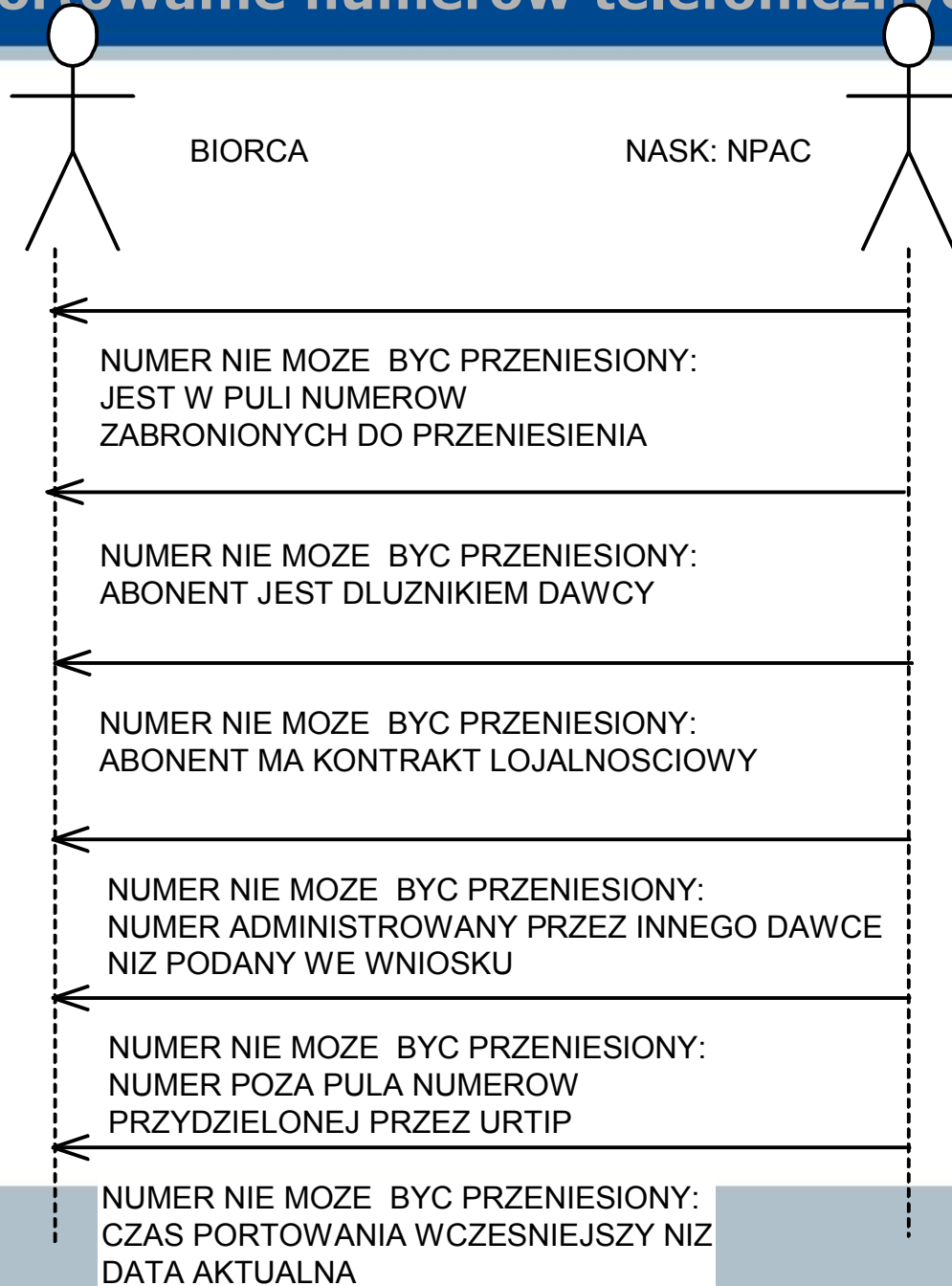

przenoszenie numeru cd.

Przykładowe komunikaty od NPAC do Biorcy o niemożliwości przeniesienia numeru.

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

koszty

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

- **Na poziomie ogólnym**
  - Stworzenie i zarządzanie NPAC
- **Po stronie operatorów**
  - Systemy „back office”
    - Billing
    - Provisioning
  - Sieci
    - Upgrade switch’y
    - Uwzględnienie zwiększonego ruchu sygnalizacyjnego (pojemność sieci?)
    - Uwzględnienie lokalnych baz numerów przeniesionych (LNP)
  - Obsługa
    - Szkolenie personelu zajmującego się LNP
    - Customer care itd.

zalety wyboru rozwiązania NASK

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

- **Bliska współpraca z NeuStar**
- **NASK ma gotowy centralny system wykorzystywany od 14 miesięcy (produkcyjnie) dla domen internetowych:**
  - 225 000 wpisów (domen)
  - 50 operatorów (partnerów)
  - 24/7/365
  - on-line monitoring etc.
  - Przetestowane rozwiązanie (2 500 transakcji / sekundę)
- **Najmniejsze koszty zorganizowania NPAC:**
  - software gotowy,
  - „know how” na miejscu,
  - infrastruktura telekomunikacyjna istniejąca
- **Bezpieczeństwo i niezawodność:**
  - Doświadczenie w zakresie bezpieczeństwa (CERT i dedykowany Zespół Bezpieczeństwa w NASK)
  - Infrastruktura opierająca się o centrum główne i dwa centra zapasowe

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

- **Podwójne zastosowanie systemu NPAC w NASK:**
  - Przenoszenie numerów
  - Rejestracja i utrzymanie domen ENUM
- **Operatorzy telekomunikacyjni którzy zintegrują swoje systemy z systemem NASK mogą bez dodatkowych kosztów rejestrować numery ENUM**
- **W zakresie ENUM i portowania NASK wykorzystuje uznany na świecie standard EPP**

Jakość...
Dział Domen NASK
otrzymał w marcu 2004
certyfikat jakości

ISO 9001:2000

XSD: schemat XML

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8" ?>
<schema targetNamespace="urn:ietf:params:xml:ns:ptn-1.0"
  xmlns:ptn="urn:ietf:params:xml:ns:ptn-1.0"
  xmlns:epp="urn:ietf:params:xml:ns:epp-1.0"
  xmlns:eppcom="urn:ietf:params:xml:ns:eppcom-1.0"
  xmlns="http://www.w3.org/2001/XMLSchema"
  elementFormDefault="qualified">

  <import namespace="urn:ietf:params:xml:ns:eppcom-1.0" schemaLocation="eppcom-1.0.xsd" />
  <import namespace="urn:ietf:params:xml:ns:epp-1.0" schemaLocation="epp-1.0.xsd" />

  <annotation>
    <documentation>Extensible Provisioning Protocol v1.0 Ported [Portable] Telephone Number [PTN]
    provisioning schema.</documentation>
  </annotation>

  <!-- requests -->

  <element name="create" type="ptn:createType"/>
  <element name="update" type="ptn:updateType"/>
  <element name="transfer" type="ptn:sNumberType"/>
  <element name="delete" type="ptn:sNumberType"/>
  <element name="info" type="ptn:sNumberType"/>
  <element name="check" type="ptn:mNumberType"/>

  <!--
  The creation of PTN object is equivalent to the porting request.
  The recipient sends <ptn:create> with 'request' option, then the request is pending
  until the donor confirms it sending <ptn:create> with 'approve' option.
  -->
```

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

```
<complexType name="createType">
  <sequence>
    <!-- phone number in E164 format -->
    <element name="number" type="ptn:e164Type"/>

    <!-- optional subscriber identifier -->
    <element name="subscriber" type="string" minOccurs="0"/>

    <!-- routing number, routing prefix? -->
    <element name="rn" type="string"/>

    <!-- optional current service provider (donor) identifier -->
    <element name="spID" type="string" minOccurs="0"/>

    <!-- authInfo? -->
  </sequence>
  <attribute name="op" type="ptn:createOpType" use="required" />
</complexType>

<simpleType name="createOpType">
  <restriction base="token">
    <enumeration value="approve" />
    <enumeration value="cancel" />
    <enumeration value="query" />
    <enumeration value="reject" />
    <enumeration value="request" />
  </restriction>
</simpleType>
```

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

```
<!--  
<ptn:update> command is used to add/remove statuses and/or to change the subscriber.  
-->  
<complexType name="updateType">  
  <sequence>  
    <element name="number" type="ptn:e164Type"/>  
  
    <element name="add" type="ptn:addRemType" minOccurs="0"/>  
  
    <element name="rem" type="ptn:addRemType" minOccurs="0"/>  
  
    <element name="chg" type="ptn:chgType" minOccurs="0"/>  
  </sequence>  
</complexType>  
  
<complexType name="addRemType">  
  <sequence>  
    <element name="status" type="string" minOccurs="0" maxOccurs="unbounded"/>  
  </sequence>  
</complexType>  
  
<complexType name="chgType">  
  <sequence>  
    <element name="subscriber" type="string" minOccurs="0"/>  
  </sequence>  
</complexType>  
  
<complexType name="sNumberType">  
  <sequence>  
    <element name="number" type="ptn:e164Type" />  
  </sequence>  
</complexType>
```

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

```
<complexType name="mNumberType">
  <sequence>
    <element name="number" type="ptn:e164Type" maxOccurs="unbounded" />
  </sequence>
</complexType>

<!-- child response elements -->

<element name="chkData" type="ptn:chkDataType" />
<element name="creData" type="ptn:creDataType" />
<element name="infData" type="ptn:infDataType" />
<element name="panData" type="ptn:panDataType" />
<element name="trnData" type="ptn:trnDataType" />

<complexType name="chkDataType">
  <sequence>
    <element name="cd" type="ptn:checkType" maxOccurs="unbounded" />
  </sequence>
</complexType>

<complexType name="checkType">
  <sequence>
    <element name="name" type="ptn:checkNameType" />
    <element name="reason" type="eppcom:reasonType" minOccurs="0" />
  </sequence>
</complexType>
<complexType name="checkNameType">
  <simpleContent>
    <extension base="eppcom:labelType">
      <attribute name="avail" type="boolean" use="required" />
    </extension>
  </simpleContent>
</complexType>
```

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

```
<complexType name="creDataType">
  <sequence>
    <element name="number" type="ptn:e164Type" />
    <element name="crDate" type="dateTime" />
  </sequence>
</complexType>

<complexType name="infDataType">
  <sequence>
    <!-- phone number -->
    <element name="number" type="ptn:e164Type"/>

    <!-- unique identifier -->
    <element name="roid" type="eppcom:roidType"/>

    <!-- optional subscriber identifier -->
    <element name="subscriber" type="string" minOccurs="0"/>

    <!-- routing number, routing prefix? -->
    <element name="rn" type="string"/>

    <!-- statuses -->
    <element name="status" type="string" minOccurs="0" maxOccurs="unbounded"/>

    <!-- donor identifier -->
    <element name="dnID" type="string"/>

    <!-- current service provider identifier -->
    <element name="spID" type="string"/>

    <element name="crDate" type="dateTime"/>
    <element name="upID" type="string"/>
    <element name="upDate" type="dateTime"/>
    <element name="trDate" type="dateTime"/>
  </sequence>
</complexType>
```

Portowanie numerów telefonicznych w Polsce

```
<complexType name="panDataType">
  <sequence>
    <element name="number" type="ptn:paNameType" />
    <element name="paTRID" type="epp:trIDType" />
    <element name="paDate" type="dateTime" />
  </sequence>
</complexType>

<complexType name="paNameType">
  <simpleContent>
    <extension base="eppcom:labelType">
      <attribute name="paResult" type="boolean" use="required" />
    </extension>
  </simpleContent>
</complexType>

<complexType name="trnDataType">
  <sequence>
    <element name="number" type="ptn:e164Type" />
    <element name="trStatus" type="eppcom:trStatusType" />
    <element name="reID" type="eppcom:clIDType" />
    <element name="reDate" type="dateTime" />
    <element name="acID" type="eppcom:clIDType" />
    <element name="acDate" type="dateTime" />
  </sequence>
</complexType>

<simpleType name="e164Type">
  <restriction base="token">
    <pattern value="(\+[0-9]{1,3}\.[0-9]{1,14})?" />
    <maxLength value="17" />
  </restriction>
</simpleType>

</schema>
```

konkluzje

Konkluzje

- **Przed wyborem rozwiązania w zakresie portowania oraz ogłoszeniem przetargu, Operatorzy oraz URTiP musi dokładnie zdefiniować wymagania w stosunku do mechanizmów i algorytmów portowania**
- **Proces portowania**
  - Algorytmy portowania muszą być proste, tanie a zarazem zabezpieczać przez skutkami działań „abonentów–oszustów”.
  - Proces przenoszenia numeru powinien być wymuszany przez Biorcę; Dawca zawsze będzie próbował spowalniać proces
  - Aby portowanie się udało, po przeniesieniu numeru, Dawca nie powinien być więcej angażowany
- **NPAC**
  - Musi być niezawodna, wydajna oraz bezpieczna
  - Operator NPAC musi mieć potencjał aby stworzyć a później utrzymywać usługę na odpowiednio wysokim poziomie

Konkluzje

- **Należy wybrać rozwiązanie dostosowane do wymagań operatorów („pod klucz”) a nie rozwiązanie „gotowe” (patrz problem portowania w Belgii z rozwiązaniem „gotowym”)**
- **ACQ (oraz ewentualnie QoR na początku) oraz centralny NPAC są rozwiązaniami najnowocześniejszymi**
- **Wybór „Onward Routing” spowoduje konieczność migracji w najbliższej przyszłości do rozwiązania ACQ lub QoR**
- **Koszty NPAC są marginalne w porównaniu z kosztami wdrożenia portowania numerów w sieciach inteligentnych poszczególnych Operatorów**

więcej...

kontakt z autorem:

Andrzej Bartosiewicz
andrzej.bartosiewicz@NASK.pl
+48.606241570

Marco Bernardi
marco.bernardi@NEUSTAR.com

prezentacje:
www.bartosiewicz.pl